

RAPPORT

GODKENDT AF ØKONOMI- OG REVISIONS-
UDVALGET DEN 26. MARTS 2019

Anti-korrupsions- beretning 2018

INDHOLD

1	Indledning	3
2	Status korruptionssager internationalt	3
	2.1 Jordan (opdatering)	4
	2.2 Pakistan	4
	2.3 Uganda (opdatering)	4
	2.4 Malawi	4
	2.5 Madagaskar	5
	2.6 Erfaringsopsamling fra de aktuelle sager	5
3	Andre Røde Kors anti-korruptionsindsatser	5
4	Anti-korruptionsindsatser nationalt	6

1 INDLEDNING

Anti-korrupsionsberetningen opsummerer, hvad Røde Kors i Danmark har gjort for at forhindre og håndtere korrupsion i 2018.

Røde Kors i Danmark definerer korrupsion som *misbrug af betroet magt for egen vindings skyld*. Det er en bred definition, som rummer flere former for korrupsion såsom svindel, misbrug af magt og midler, bestikkelse og at give eller modtage gaver eller tjenester.

Bekæmpelse af korrupsion står stærkt i organisationen. I 2013 vedtog hovedbestyrelsen to dokumenter, der begge stadfæster et øget fokus på at arbejde aktivt for at forebygge, bekæmpe og afdække alle former for korrupsion:

1. 'Røde Kors i Danmarks holdning til korrupsion'
2. 'Guideline for Preventing Corruption in the International Operations of the Danish Red Cross'.

Holdningspapiret og retningslinjerne er delt bredt i organisationen/operationen og med vores partnere – både nationalt og internationalt. Kendskab til holdninger samt til retningslinjer og procedurer er vigtigt for arbejdet med anti-korrupsion.

I 2018 blev mandatet for Røde Kors i Danmarks Anti-Corruption Committee udvidet til også at omhandle bredere integritets-spørgsmål, og gruppen skiftede således navn til Integrity Committee. Gruppen blev samtidig udvidet, så den nu består af medlemmer, der dækker både det nationale og det internationale arbejde.

Det udvidede mandat er udtryk for et generelt større fokus på 'compliance' og er initieret af begivenheder og diskussioner i den humanitære sektor som f.eks. Oxfam-sagen om nødhjælpsarbejderes brug af købesex og misbrug af autoritet, Det Internationale Røde Kors Forbunds (IFRC) øgede fokus på forebyggelse af korrupsion og forventninger og krav til de nationale selskaber om en øget indsats og beredskab på området samt på baggrund af anbefalinger i forbindelse med certificering af det internationale arbejde efter Core Humanitarian Standards. Røde Kors i Danmarks nationale indsatser er de senere år vokset væsentligt i både omfang og kompleksitet, og vi arbejder i stigende grad med mere sårbare målgrupper, som vi har et ansvar for at beskytte, derfor har vi også et ønske om at øge fokus på integritet i hjemlig kontekst.

Integrity Committee fortsætter Anti-Corruption Committee's arbejde med at sikre relevante og opdaterede politikker og procedurer i forhold til korrupsion og med at rådgive om implementering og compliance i forhold til Røde Kors i Danmarks holdning til korrupsion. Arbejdet med en årlig plan for arbejdet med anti-korrupsion herunder anti-korrupsionsberetningen og løbende opdatering af C-sager ligger således fremover hos Integrity Committee.

2 STATUS KORRUPTIONSSAGER INTERNATIONALT

I tråd med Røde Kors i Danmarks forpligtelse til at være åben og transparent opidser rapporten aktuelle korrupsionssager; hvad der er sket, hvordan vi har fulgt op, og de forholdsregler som er taget. Nogle af sagerne er allerede rapporteret i tidligere anti-korrupsionsrapporter, men er med igen i de tilfælde, hvor der er nyt.

Vi har behandlet fem sager, alle sager vedrører korruption eller mistanke om korruption i de Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber, vi samarbejder med. I to af sagerne endte vi med ikke at finde korruption.

Vi har udeståender for i alt tabt 949.565 kr. på grund af korruption, hvilket svarer til ca. en promille af Røde Kors i Danmarks samlede forbrug i 2018. Tabene er opstået i tre lande hhv. Jordan, Uganda og Madagaskar. Beløbene er krævet tilbagebetalt af partnerne.

2.1 Jordan (opdatering)

I efteråret 2016 fik Røde Kors i Danmark mistanke om finansielle uregelmæssigheder i Jordansk Røde Halvmåne (JRC), og en undersøgelse har dokumenteret, at underslæb har fundet sted. På den baggrund sluttede vi samarbejdet med JRC, og efterfølgende har det været svært at få afsluttet de udestående regnskaber. I slutningen af 2018 fik vi et gennembrud, og det lykkedes langt om længe at få de finansielle regnskaber afsluttet, og her har vi konkluderet, at der mangler dokumentation for 80.000 kr. Vi har forlangt det udokumenterede beløb tilbagebetalt af JRC.

2.2 Pakistan

I et forsøg på at inddrage lokalbefolkningen i vores projekter i Pakistan, har vi ansat lokale til at udføre konstruktionsarbejde i de projekter, de selv skal have glæde af efterfølgende. Fordelene er, at lokalbefolkningen får mulighed for at skabe en indtægt i et område, hvor det kan være svært at finde lønnet arbejde, og ydermere opstår der et lokalt ejerskab og viden om det, der bygges; broer, stier og vandsystemer. Der opstod en mistanke om korruption i forbindelse med udbetaling af daglønninger til de lokale medarbejdere. En undersøgelse viste, at der rigtig nok var benyttet falsk ID til at få udbetalt løn, men at der ikke var tale om korruption eller underslæb. Forklaringen var, at mange i de landlige områder ikke har ID og derfor 'lånte' andre familiemedlemmers ID-kort. Der var ingen, der misbrugte ID-kort for egen vindings skyld.

2.3 Uganda (opdatering)

Uganda Røde Kors' (URCS) generalsekretær blev medio oktober 2013 arresteret og anmeldt af skattemyndighederne i Uganda for skatte- og momsunddragelser. I 2015 konstaterede vi, at svindlen, der knytter sig til projekter støttet af Røde Kors i Danmark, beløb sig til 759.168 kr. Den oprindelige tilbagebetalingsplan er ikke blevet overholdt, og vi har derfor i slutningen af 2018 indledt nye forhandlinger med URCS om tilbagebetaling af det udestående beløb. En forhandling der stadig pågår.

2.4 Malawi

Hollandsk Røde Kors igangsatte en undersøgende revision af Malawi Røde Kors (MRCS) på baggrund af manglende dokumentation og systemudfordringer. Undersøgelsen har ikke fundet bevis for svindel eller korruption. En konklusion Røde Kors i Danmark kan tilslutte sig, på baggrund af kontrol og monitorering har vi heller ikke begrundet mistanke om korruption. MRCS har siden undersøgelsen arbejdet med at forbedre administrationen og systemer, således har MRCS indført en organisationsstruktur, nye jobbeskrivelser, nyt finanssystem og ny finansmanual.

2.5 Madagaskar

Norges Røde Kors afdækkede en større svindelsag hos Madagaskar Røde Kors (MRCS), en sag der medførte, at 'IFRC's Internal Audit and Investigations' gennemførte en undersøgelse. Begge undersøgelser har vist systematisk svindel og store økonomiske tab. Undersøgelserne har ført til flere sagsanlæg og sendt MRCS ud i en større organisatorisk krise; et kollaps hvor alle medarbejdere forlod selskabet. Røde Kors i Danmark har undervejs skærpet kontrollen med vores aktiviteter og har således for en stor del skærmet os mod risikoen for svindel. Der er dog 110.397 kr., der mangler dokumentation for i det endelige regnskab for Røde Kors i Danmarks aktiviteter. Vi har gjort krav på beløbet hos MRCS, og vi forventer beløbet tilbagebetalt ved udgangen af juli 2019.

I skrivende stund er MRCS i gang med et ihærdigt forsøg på en større 'turn around', hvor ny ledelse, nye medarbejdere og nye systemer skal sikre, at tilliden genopbygges.

2.6 Erfaringsopsamling fra de aktuelle sager

- Det er vigtigt at have gode klagesystemer (feedback, whistle blower) for at sikre, at mistanke om korrupsion behandles, og korrupsionen opdages i tide. Opsætning af effektive klagesystemer er en prioritet for Røde Kors i Danmark, og vi arbejder systematisk med det over den næste periode.
- Mistanke om korrupsion skal kunne rapporteres gennem flere kanaler for at sikre, at mistanke om korrupsion adresseres.

3 ANDRE RØDE KORS ANTI-KORRUPTIONSINDSATSER

Som nævnt indledningsvist er Røde Kors i Danmark i løbet af 2018 blevet certificeret efter Core Humanitarian Standards, hvilket betyder, at vi arbejder systematisk med at sikre, at vores målgrupper inddrages i humanitære projekter. Certificering er en blåstempling af, at den måde, vi arbejder på, lever op til standarder for at sikre 'accountability' og kvalitet i vores internationale katastrofearbejde. Certificeringen blev givet efter en gennemgribende revision af vores procedurer og praksis, og på den baggrund blev vi også gjort opmærksom på vores svage punkter; særligt arbejdet med at sikre adgang til at klage over vores arbejde, kan vi forbedre. Således er det en prioritet at forbedre dette område i de kommende år.

I 2018 er der nedsat en arbejdsgruppe i Røde Kors i Danmark, der skal arbejde med inddragelse af lokalsamfund samt 'accountability' (Community Engagement and Accountability - CEA) i de lokalsamfund, vi arbejder med internationalt. Gruppen skal særligt have fokus på at oprette klagesystemer og arbejder med andre Røde Kors-selskaber om at gøre det samme.

Vi har også opdateret og forbedret vores standardprocedure for, hvordan udviklings- og katastrofe-projekter håndteres, f.eks. ved at indføre kvartalsrapportering på fremskridt i alle projekter. Dette kan være med til at sikre, at eventuelle problemer adresseres i tide.

Røde Kors i Danmark er medlem af IFRC's Governing Board (valgperiode 2017-2021), der har integritet og bekæmpelse af korrupsion som topprioritet. En opdatering af IFRC's integritetspolitik fra 2009 er p.t. i gang, ligesom en 'fraud and corruption prevention policy' med klare fælles standarder er under udarbejdelse. Begge forventes godkendt på Forbundets generalforsamling i 2019.

Røde Kors i Danmark har været tovholder på processen med at opdatere vedtægtsvejledningen for verdens 191 Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber. Centrale aspekter i vejledningen er fordeling

af ledelsesansvar, formel magtfordeling og vigtigheden af at have politikker, procedurer og mekanismer på plads, der forebygger og adresserer potentielle compliance-svigt inkl. brud med etiske standarder. Vejledningen blev godkendt af IFRC's bestyrelse i 2018 og vil få hele bevægelsens godkendelse på Council of Delegates i december 2019. Alle selskaber har fået fem år (fra oktober 2018) til at bringe sig i overensstemmelse med standarderne i vejledningen. En proces som vi også selv skal igennem inden næste landsmøde i 2020.

4 ANTI-KORRUPTIONSINDSATSER NATIONALT

Udmøntning af anti-korruptionsholdningen i det nationale arbejde

Økonomivejledningen er grundlaget for arbejdet med anti-korruption i foreningen. Vejledningen henvender sig til bestyrelserne og specifikt til kassererne i Røde Kors-afdelingerne rundt om i landet. Vejledningen angiver rammerne for god økonomistyring lokalt, og brugen af den er med til at understrege, at vi passer på pengene i Røde Kors. Økonomivejledningen har gennemgået en større revision i 2018, hvor rammerne for god økonomistyring og hhv. bestyrelsernes og kasserernes ansvar er gjort tydeligere. Vejledningen indeholder også en værktøjskasse til kassererne, hvor de forskellige tiltag til at passe på pengene er samlet i et kapitel.

I 2018 har vi fortsat arbejdet med den løbende kontrol med økonomistyringen. Via dialog og besøg i afdelingerne er der blevet fulgt tæt op på sager fra 2017 vedrørende uregelmæssigheder, og der er givet støtte og vejledning efter behov. Der er lagt særlig vægt på, at flere Røde Kors-afdelinger arbejder med stadig mere komplekse og større økonomier, der alt andet lige skaber større risici for uregelmæssigheder. Der er ikke fundet tilfælde af korruption i 2018.

Tiltag i 2018 for at styrke kontrollen med økonomistyringen:

- Forbedring og udbredelse af et fælles økonomisystem i afdelingerne
- Flere ressourcer til økonomiafdelingen på landskontoret
- Tilsyn i afdelingerne.

Tilsynene er både en vigtig mulighed for landsforeningen til at kunne kigge på økonomien i afdelinger i særlige risikosituationer som for eksempel hurtigt voksende økonomi eller udskiftninger på nøgleposter og også en understregning af, at landsforeningen har en 'vagthund'. Røde Kors i Danmarks økonomi- og revisionsudvalg besluttede i 2018, at tilsynsprocessen afsluttes hurtigere af hensyn til afdelingerne. Samtidig besluttede udvalget, at der fremover besøges 8-10 afdelinger om året i stedet for 5 for at gøre sikkerhedsnettet mere finmasket.

Røde Kors i Danmark har i knapt tre år haft en whistleblower/klage-mekanisme. Funktionen findes på rødekors.dk og er tilgængelig for såvel interne som eksterne interessenter på både dansk og engelsk. Den tilhørende mailpostkasse bliver gennemgået hver dag af Røde Kors' administrationschef. Eventuelle sager og klager bliver videreformidlet til de ansvarlige afdelingschefer. I 2018 er der alene indkommet klager – først og fremmest utilfredshed med fundraisingaktiviteter, klager over genbrugsbutikker (prissætning og butikspersonalet) eller utilfredshed med bestyrelser i afdelingerne lokalt.

Udmøntning af anti-korruptionsholdningen i asylafdelingen

Asylafdelingens regnskabsinstruks beskriver de retningslinjer og kontroller, der er sat i værk for at forhindre korruption i asylafdelingen. Regnskabsinstruksen indeholder klare retningslinjer for ansvarsfordeling i forhold til udgiftsforvaltning. Derudover beskrives hvilke kontroller, der føres med likvide midler på asylcentre og centralt, som samlet skal forhindre og eller begrænse korruption.

Udover de omfattende interne kontroller er asylafdelingen underlagt Udlændingestyrelsens tilsynsmyndighed. Hvor der udtages udgiftsområder til kontrol både i stikprøveform samt uanmeldte besøg på centrene i forhold til kontanthåndtering af beboerydelser. Asylafdelingen udfører også selv uanmeldte kasseeftersyn på de centre, der håndterer væsentlige mængder af kontanter.

Asylafdelingen har i løbet af 2018 arbejdet med at strukturere og systemunderstøtte behandlingen af sager på kautionsområdet. Dette arbejde har medført en bedre ledelsesopfølgning, og sammen med flere indbyggede kontroller er risikoen for korruption blevet reduceret. Der er ikke indberettet tilfælde af korruption i 2018.